

SLOVENSKÁ ŠTATISTIKA a DEMOGRAFIA

SLOVAK STATISTICS
and DEMOGRAPHY

3/2015

ročník/volume 25

Recenzovaný vedecký časopis so zameraním na prezentáciu moderných štatistických a demografických metód a postupov.

Scientific peer-reviewed journal focusing on the presentation of modern statistical and demographic methods and procedures.

Článok/Article: 9

Typ článku/Type of article: informácia/information

Strany/Pages: 101 – 102

Dátum vydania/Publication date: 15. júl 2015/July 15, 2015

Informácia/Information

POPULAČNÉ STARNUTIE KONCEPČNE RIEŠIA AJ ŠTATISTICI**POPULATION AGEING IS BEING CONCEPTUALLY SOLVED ALSO BY STATISTICIANS**

Na medzinárodnej úrovni je starnutie obyvateľstva jednou z najdiskutovanejších tém súčasnosti. Naplno zamestnáva nielen demografov, ale populačnému starnutiu sa venujú aj zástupcovia ďalších vedných odborov. Treba si uvedomiť, že dosah populačného starnutia je veľmi široký – zasahuje do hospodárskych, politických a sociálnych procesov, ktoré ovplyvňujú prakticky všetky oblasti spoločnosti.

Ešte v roku 2002 členské štáty Ekonomickej komisie OSN pre Európu (ďalej „UNECE“) v nadväznosti na Regionálnu realizačnú stratégiu (ďalej aj „RIS“) Madridského medzinárodného akčného plánu pre problematiku starnutia dospeli k záveru, že problémy starnutia populácie treba riešiť ich definovaním a podporou pozitív populačného starnutia. Svoje záväzky v tejto oblasti sformulovali do týchto 10 oblastí:

1. propagovať a podporovať problematiku starnutia vo všetkých politických oblastiach,
2. podporovať integráciu starších ľudí do spoločnosti a ich participáciu na jej fungovaní,
3. podporovať spravodlivý a udržateľný hospodársky rast ako reakciu na starnutie populácie,
4. nastaviť systém sociálnej ochrany na demografické zmeny a ich sociálne a ekonomické dôsledky,
5. umožniť trhu práce reagovať na hospodárske a sociálne dôsledky starnutia obyvateľstva,
6. podporovať celoživotné vzdelávanie a vzdelávací systém prispôbovať meniacim sa ekonomickým, sociálnym a demografickým podmienkam,
7. usilovať sa o zabezpečenie kvality života ľudí v každom veku udržiavaním samostatného bývania, podporou zdravia a celkovej pohody,
8. podporovať a propagovať rodový prístup k starnúcej spoločnosti,
9. podporovať rodiny, ktoré sa starajú o staršie osoby, a medzigeneračnú solidaritu ich členov,
10. podporovať zavádzanie a sledovanie Regionálnej realizačnej stratégie prostredníctvom regionálnej spolupráce.

Ak chce UNECE dohliadať na plnenie týchto záväzkov, potrebuje spoľahlivé údaje o realizácii programov na podporu populačného starnutia podľa pohlavia a veku v jednotlivých členských štátoch. Na medzinárodnej úrovni sa preto zdôrazňuje dôležitosť vhodného merania starnutia populácie a jeho dôsledkov monitorovaním výkonov v rámci dohodnutej stratégie. Aj účastníci ministerskej konferencie o starnutí vo Viedni v roku 2012 sa prihlásili k budovaniu takej spoločnosti, ktorá vytvorí priaznivé podmienky pre obyvateľov všetkých vekových skupín, o. i. aj podporou aktívneho starnutia. Následne predsedníctvo Konferencie európskych štatistikov (ďalej „CES“) pristúpilo k hĺbkovej analýze štatistických údajov o starnutí populácie. Z tejto analýzy vyplynuli nielen politické výzvy, ale aj konkrétne úlohy súvisiace so štatistickým meraním starnutia obyvateľstva. CES upozornila na problémy s tvorbou

a šírením štatistík tohto druhu, najmä na výrazný rozptyl prierezových štatistík o starnutí populácie. Podpisujú sa pod to najmä chýbajúce údaje a absencia subjektívnych meraní starnutia v niektorých krajinách. Preto je potrebné vytvárať dlhodobé medzinárodne porovnateľné časové rady údajov o starnutí obyvateľstva vo všetkých oblastiach.

Po identifikácii problémov vznikla vo februári 2013 *pracovná skupina pre štatistiky starnutia*¹. Jej poslaním je zlepšiť dostupnosť a porovnateľnosť štatistických údajov na podporu politiky zameranej na proces starnutia v členských štátoch UNECE. Pracovná skupina si stanovila tieto konkrétne ciele:

1. získať *prehľad o existujúcich súboroch štatistických ukazovateľov na monitorovanie situácie starnutia obyvateľstva* ako východisko na tvorbu politiky starnutia;
2. *zabezpečiť spoľahlivosť údajov* súvisiacich so starnutím populácie a *ich medzinárodnú porovnateľnosť*;
3. *identifikovať domény*, ktoré by mali pokrývať štatistiky zamerané na populačné starnutie;
4. *identifikovať nedostatky v každej z dátových domén*, ktoré by sa dali riešiť využitím existujúcich zdrojov (lepším spracovaním údajov, prístupom k mikroúdajom, prepojením administratívnych zisťovaní);
5. *definovať odporúčania* pre národné štatistické úrady *na doplnenie chýbajúcich údajov* potrebných na monitorovanie starnutia populácie (riešenie tzv. údajových medzier);
6. *predstaviť osvedčené vnútroštátne postupy na šírenie štatistických údajov* o starnutí obyvateľstva a *ich verejnú komunikáciu*;
7. *definovať odporúčania* pre národné štatistické úrady *na harmonizáciu, šírenie a lepšiu komunikáciu štatistík* súvisiacich so starnutím obyvateľstva.

Ako prvé začala pracovná skupina riešiť štyri hlavné témy: *dlhší pracovný život, sociálnu inklúziu, zdravie a nezávislosť a medzigeneračnú solidaritu*. Za doplnkové témy, ktoré odrážajú politické ciele Viedenskej deklarácie, boli stanovené *demografické metódy a indikátory starnutia obyvateľstva a problematika obyvateľstva v inštitucionálnej starostlivosti*.

Skupina aktuálne pracuje na zozname indikátorov, ktoré zabezpečia dostupnosť a porovnateľnosť štatistických údajov o starnutí obyvateľstva. Splnením tejto úlohy sa vytvoria relevantné podklady na formulovanie politických rozhodnutí potrebných na úspešné zvládnutie procesu populačného starnutia, ktorý s rôznou intenzitou pokračuje nielen v Európe, ale aj ďalších krajinách sveta.

Mgr. MICHAL KATUŠA

Autor je zástupcom Štatistického úradu SR v pracovnej skupine UNECE pre štatistiky starnutia.

---

¹ *Pracovná skupina UNECE pre štatistiky starnutia (Task Force for Ageing Statistics), jej členmi sú zástupcovia Austrálie, Rakúska, Azerbajdžanu, Belgicka, Kanady, Českej republiky, Gruzínska, Maďarska, Izraela, Talianska, Mexika, Nového Zélandu, Poľska, Portugalska, Srbska, Slovenskej republiky, Švajčiarska, Tadžikistanu, Veľkej Británie, Spojených štátov amerických, 2 medzinárodných organizácií (CIS-Stat, Eurostat) a 3 zástupcovia akademickej obce (vedeckí pracovníci z univerzít a vysokých škôl v zahraničí).*